

*Вінницька Анна,
студентка 3 курсу
відділення дошкільної і початкової освіти
Науковий керівник: Шимкова Ю. М.,
викладач II кваліфікаційної категорії
Комунальний вищий навчальний заклад
«Уманський гуманітарно-педагогічний коледж ім. Т. Г. Шевченка»*

ВИКОРИСТАННЯ КАРТ ЗНАНЬ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

Майндмеппінг (mindmapping, ментальні карти) – це зручна і ефективна техніка візуалізації мислення і альтернативного запису.

Карти пам'яті (англ. *Mind map*) – спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. Також може розглядатися як зручна техніка альтернативного запису.

Карти пам'яті використовуються для створення, візуалізації, структуризації і класифікації ідей, а також як засіб для навчання, організації, вирішення завдань, ухвалення рішень, при написанні статей.

Карта пам'яті реалізується у вигляді діаграми, на якій зображені слова, ідеї, завдання або інші поняття, зв'язані гілками, що відходять від центрального поняття або ідеї. У основі цієї техніки лежить принцип «радіантного мислення», що відноситься до асоціативних розумових процесів, відправною крапкою або точкою дотику яких є центральний об'єкт. (*Радіант – точка небесної сфери, з якої як би виходять видимі шляхи тіл з однаково направленими швидкостями, наприклад, метеоритів одного потоку*). Це показує нескінченну різноманітність можливих асоціацій і отже, невичерпність можливостей мозку. Подібний спосіб запису дозволяє карті пам'яті необмежено рости і доповнюватися.



В українських перекладах термін може звучати по-різному – «карти розуму», «карти пам'яті», «інтелект-карти», «майнд-мепі».

Карты знань ідеально підходять для використання в школах і коледжах, можуть бути застосовані до будь-яких видів завдань, активно привертає учнів різного віку в творче мислення, організацію і вирішення проблем. Гнучкість карт знань дозволяє розглядати будь-яку тему або питання, вони можуть використовуватися для всього класу, групи або індивідуально. Можливості карт знань дозволяють:

- поліпшити пам'ять, нагадати факти, слова і образи
- генерувати ідеї
- надихнули на пошук рішення
- продемонструвати концепції і діаграми
- аналізувати результати або події
- структурувати курсові роботи
- підсумовувати інформацію
- організувати взаємодію між учнями в груповій роботі або рольових іграх.

Крім ознайомлення своїх учнів з теорією і практикою інтелект-карт, вчитель може використовувати інтелект-карти у вирішенні ряду власних практичних завдань, роблячи викладання і, відповідно, навчальний процес

легшим і приємнішим заняттям.

Одним їх найефективніших застосувань, які знаходять інтелект-карти у викладацькій справі, є підготовка на їх основі лекцій.

Лекцію у формі інтелект-карти набагато легше підготувати, ніж написати її «лінійний» варіант; крім того, вона надає як викладачеві, так і учневі те велика перевага, що весь зміст лекції виявляється, як мовиться, на долоні. Таку лекцію легко піддати ревізії з метою оновлення інформації в ній, а її хороші мнемонічні якості означають, що короткий часу перед самою лекцією виявляється достатньо, щоб відновити в пам'яті все цей зміст. Оскільки рівень знань лектора, як правило, росте, одна і та ж інтелект-карта, коли використовується з року в рік, здатна дати народження лекції, зовсім не схожої на попередню. Лекції від цього тільки виграють, позбавляючись відомого свого недоліку, коли читаються з року в рік без яких-небудь змін, унаслідок того що викладач просто використовує уторовану доріжку. Вони також виграють і в тому, що стають цікавішими як для викладача, так і для учнів.

Як змістовно-структурна основа лекції інтелект-карта дозволяє викладачеві забезпечувати ідеальний баланс між імпровізованою мовою, з одного боку, і ясною і добре структурованою презентацією – з іншою. Це забезпечує точне дотримання тимчасових рамок лекції, а також, якщо це викликано якою-небудь необхідністю, дозволяє міняти тривалість лекції в ту або іншу сторону шляхом внесення необхідних коректив до ходу викладу матеріалу лекції. Ця можливість редагувати «на ходу» виявляється особливо корисною, коли перед самим початком лекції виявилася яка-небудь нова інформація, що відноситься до предмету лекції (новина з преси; інформація, надана попереднім лектором, і т. п.).

Переваги викладання за допомогою інтелект-карт:

1. Привертають увагу аудиторії, тим самим роблячи її сприйнятливою і готовою до співпраці.

2. Роблять заняття і презентації органічнішими, такими, що приносять радість як вчителів, так і учням.

3. Лекційний матеріал на основі інтелект-карт є гнучким, його легко пристосовувати до умов, що змінюються. У наш час стрімких змін і розвитку всіх сфер життя викладач повинен легко і без значних витрат часу вносити корективи до своїх лекцій.

4. Оскільки інтелект-карти ілюструють лише інформацію, що безпосередньо стосується предмета лекції, учні краще засвоюють матеріал.

5. На відміну від лінійного тексту, інтелект-карти не тільки зберігають факти, але і демонструють взаємозв'язки між ними, тим самим забезпечуючи глибше розуміння предмета учнями.

6. Фізичний об'єм лекційного матеріалу викладача значно зменшується.

З інструментами для побудови карт знань можна ознайомитись за посиланням http://www.eduwiki.uran.net.ua/wiki/index.php?title=%D0%9A%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8_%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%8C

Список використаної літератури:

1. Карты знань. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://www.eduwiki.uran.net.ua/wiki/index.php?title=%D0%9A%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8_%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%8C

2. Балик Н.Р., Шмигер Г.П. Технології Веб 2.0 в освіті. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2011. – 128 с.